

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIJU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXII. — LETO XXXII.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), MARCH 16, 1949

ŠTEVILKA (NUMBER) 53

Novi grobovi

Pfc. JOHN J. VALENCIC

Danes popoldne bo dospelo truplo Pfc. John J. Valencica, ki je zginel v boju v otokih Filij. Ob času smrti je bil star 28 let. K vojakom je bil vpoklican v maju 1942. Svojo bazično treningo je dobil v taborišču Shelby, Miss., odkoder je bil poslan v Fort Ord, Calif., nakar je bil takoj poslan preko morja v južno-zapadni Pacific. Pred vpoklicem je delal pri Osborn Mfg. Co.

Tukaj zapuša starše John in Jennie, rojena Bambič, tri brate, Anthony, Mathias in Edward, tri sestre, Mrs. Jennie Kozan, Josephine in Elsie ter mnogo sorodnikov. Družina živi na 1239 E. 58 St. Truplo bo položeno na mrtvaški oder nocoj ob šestih. Pogreb se bo vršil v soboto zjutraj ob 9:30 uri iz Zabokrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na vojaški oddelek Calvary pokopališča.

JOHN ZIBERT

Kot smo včeraj poročali, je v ponedeljek zvečer nagloma umrl John Zibert, samski, star 66 let. Stanoval je na 5334 Spencer Ave. Doma je bil iz Moravc na Gorenjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 36 leti. Bil je član društva Kras št. 8 SDZ in podr. št. 3 SMZ.

Tukaj zapuša sestro Angelo Možina, ki stanuje na 700 E. 160 St., v stari domovini pa sestro Ano Skornjschek. Pogreb se bo vršil v petek zjutraj ob 9. uri iz August F. Sveteke pogrebne zavoda, 478 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9:30 uri in nato na pokopališče Calvary.

V zadnje slovo

Članice krožka št. 1 Prog. Slovenk so prošene, da se snidejo v četrtek zvečer ob osmi uri v Želetovem pogrebem zavodu, 458 E. 152 St., da se poslovijo od pokojne Josephine Močnik, ki je bila ustanoviteljica. Progresivnih Slovenk.

AMERIŠKA KOMUNISTA BOSTA PRICALA

WASHINGTON, 15. marca — Vodilna ameriška komunistična William Z. Foster in Eugene Dennis bosta kmalu objavljena pred kongresni pododbor, da javno povesata, če se nameravata ukvarjati s sabotažo v slučaju vojne proti Sovjetski zvezi. Oba ameriška komunistična voditelja sta nedavno objavila izjavo, v kateri pravita, da se bodo ameriški komunisti zoperstavljali imperialistični vojni proti Sovjetski zvezi in če bo Wall Street to vojno začel, delovala za hitro sklenitev demokratskega mira.

ZIVČNA VOJNA NEVARNA, PRAVI GLAVNI TAJNIK Z. N.

ORONO, Me., 15. marca—Glavni tajnik organizacije Združenih narodov Trygve Lie je danes izjavil, da se mrzla vojna med vzhodom in zapadom mora prenehati, ker je preveč nevarna, da bi mogla trajati.

“Na en ali pa drugi način, prej ko slej, se morajo sovražnosti, ki obstojajo med vzhodom in zapadom, končati. Sedanja igra je preveč nevarna, da bi mogla trajati. Če se jo bo nadaljevalo za nedoločeno dobo, se bo končala z vojno, ki bo, kakor vemo, pomenila konec civilizacije,” je rekel Lie.

Glavni tajnik Z. N. je govoril na tukašnji univerzi. Izjavil je, da je brezumno govoriti o odločitvi bodoče vojne, ker glede te vojne je sigurno eno — da s časom ne bo postala prav nič manj smrtonosna.

“Nova vojna bi bila katastrofa jutri, čez pet let ali pa v letu 2,000; neumno je trditi drugače.”

Lie je dalje izjavil, da je mrzla vojna na Združene narode imela le ta učinek, da jih je razedinila in jim prepredila, da niso storili toliko, kolikor bi se dalo storiti, če “bi živeli v resnično združenem svetu.” Toda pristavil je, da je mrzla vojna sicer bila zapreka za Združene narode, da pa jih ni ustavila. Opozoril je, da sam obstoj svetovne organizacije ne bo rešil razlike med vzhodom in zapadom, toda organizacija Združenih narodov lahko in bi tudi morala služiti kot sredstvo za poravnavo teh razlik mirnim potom.

Glavni tajnik Z. N. je pri koncu govora poudaril, da organizacija Z. N. ne more preprediti konflikt med vzhodom in zapadom in ni mogla dosti glede tega. Toda nadaljni obstoj organizacije nudi edino resnično nado za možno poravnavo brez vojne.

OBJAVA O POSILJANJU DARIL V INOZEMSTVO

Poštna uprava v Washingtonu, D. C., naznanja, da so pošiljatelj daril v obliki mesa in zdravil v nadalje omejene z ozirom v obliki tako zvanih darilnih paketov.

V vsak tak paket je v nadalje zabranjeno dajati več, kakor tri (3) funte mesa ali mesnih jedevin, in vsaka pošiljatelj zdravil v takih paketih, ne sme veljati več, kakor \$5.

Ta omejitev postane pravomočna takoj in sicer na podlagi preinačenja poštne odločbe, ki slone na določbah mednarodne trgovinske pogodbe glede darilnih paketov in tozadevnih licenc.

TATA SO KONČNO VENDOR NASLI!

BRISBANE, Avstralija, 15. marca—Policija je 20 let vztrajno stikala za nekim Albertom Wiscombom, ki se je specializiral v tatvini avtov. Ta teden je trudapolno delo policije rodilo sad. Wiscomba so našli v—ječi.

BOMBE V ARMADNIH RADIO APARATH

DETROIT, 15. marca. — Federalni uradniki so danes opozorili, da so nič hudega sluteči kupci dobili surplusne armadne radio aparate, v katerih se nahajajo TNT bombe. Samo v Detroitu je bilo prodanih 500 takšnih radio aparatov.

Bombe so bile namenoma postavljene v radio aparate, da bi uničile njihovo notranjost. Toda federalni uradniki svarijo, da so bombe v rokah neveselih kupcev lahko tudi smrtonosne.

Domače vesti

Vstopnice Ženskega odseka Zadrudne zveze

Predsednica Ženskega odseka Slovenske zadrudne zveze Mrs. Antonia Tomle opozarja cenjevo javnost, da si ob pravem času preskrbi vstopnice za proslavo 20-letnice obstoja Ženskega odseka, ki se bo vršila v soboto 19. marca v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Vstopnice se dobijo pri članicah Ženskega odseka in v vseh treh zadrudnih trgovinah. Pri vratih ob priliki proslave vstopnic ne bo mogoče dobiti.

Za nadaljne informacije lahko pokličete podpredsednico Mrs. Gertrude Bokal na telefon PO 4794.

Odbor izletniških prostorov

Redna mesečna seja odbora in zastopnikov izletniških prostorov SNPJ se bo vršila v četrtek zvečer ob navadnem času v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Ker je več važnih zadev za rešiti, se prosi vse društvene zastopnike in odbornike, da se gotovo udeležijo.

Redna seja

Nocoj ob osmih se vrši redna mesečna seja društva Waterloo Grove št. 110 WC v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Članice so prošene, da se udeležijo v polnem številu, obenem pa se tudi prosijo vse, da poravnajo za vstopnice za veselico.

Skupna vaja za koncert

Jutri, v četrtek zvečer ob osmih se vrši skupna vaja pevskih zborov “Slovan”, “Jadran” in “Zarja” na odru Slov. nar. doma na St. Clair Ave., da se pripravijo za nedeljski koncert. Prosi se vse, da so točno na mestu.

Cene znižane na ledenicah

Mr. John Sušnik sporoča, da so se cene na električnih ledenicah znanega Frigidaire izdelka znatno znižale. V zalogi ima ledenice vseh velikosti na izbero. Zgledite se v njegovi trgovini Norwood Appliance & Furniture, 6202 St. Clair Ave., kjer vam bo drage volje pokazal vse modele in podal vse podrobnosti o ceni, itd.

JAPONSKA VLADA POSNEMA AMERIKO

TOKIO, 15. marca — Konservativni japonski ministrski predsednik Šigeru Jošida je danes naznanil, da namerava ustanoviti nekakšni “odbor za protijaponske aktivnosti,” ki bi se ukvarjal izključno s “komunistično nevarnostjo.”

Jošida upa, da bo s takšnim odborom brzdal aktivnosti japonskih komunistov, ki so na nedavnih parlamentarnih volitvah dobili izredno veliko število glasov.

BANDIT, KI IMA USMILJENO SRCE

YOUNGSTOWN, O., 15. marca. — Neki mehkočutni lopov je danes vdrl v gasolinsko postajo in pobral \$40. Pomočnik je žalostno izjavil, da bo moral povrniti denar. Razžaloščeni lopov je segel v žep, vrnil pomočniku \$35 in odšel.

Znana napredna Slovenka Josephine Močnik—umrla

Za srčno hibo je včeraj preminila na svojem domu obče poznana in priljubljena Josephine Močnik, rojena Koprivec, stara 54 let. Stanovala je na 1964 E. 221 St., Euclid, O. Josie, kot je bila splošno znana, se je zelo aktivno udeleževala na društvenem in kulturnem polju ter pri Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Pokojnica je bila rojena v Ljubljani, kjer zapuša več sorodnikov. V Ameriki se je nahajala 44 let in je bila članica društva Napredne Slovenke št. 137 SNPJ, pri kateremu je bila predsednica zadnjih 15 let, društva Svob. Slovenke št. 2 SDZ, pri kateremu je bila zapisničarka, krožka št. 2 Prog. Slovenk, dramskega društva “Ivan Cankar”, s katerim je nastopala šestkrat na našem odru, Women's Benefit Association št. 16 TM in Business Ladies' kluba v Collinwoodu. Leta 1911 sta s soprogom otvorila trgovino z moško in deško opravo na St. Clair Ave., ter sta jo vodila dolgo let v Potokarjevem poslopiju, nato sta nekaj časa vodila gostilno na E. 65 St. in St. Clair Ave., pred nekaj leti pa se preselila v Euclid, kjer sta do leta 1947 vodila prodajalno z moško in deško opravo na E. 185 St.

Tukaj zapuša žalujočega soproga Johna, doma iz Skaručna, fara Vodice na Gorenjskem, sina Stanley v Fort Lauderdale, Fla., hčer Mrs. Dorothy Schlarb, vnuka Patsy in Gary, mater Mrs. Jennie Koprivec, dva brata Joe v Ft. Lauderdale, Fla., in John; pet sestra: Mrs. Nettie Birtich, Mrs. Emily Švigel, Mrs. Pauline Birk, Mrs. Jennie Štrukel in Mrs. Alice Spehek v Floridi, ter več sorodnikov.

Pogreb se bo vršil v petek popoldne ob 1:30 uri iz Joseph Zele in sinovi pogrebne zavoda, 458 E. 152 St., na Highland Park pokopališče.

MUTASTI ZAPELJIVEC, KI JE PREVEČ GOVORIL

ATLANTA, 15. marca—Neki mutasti zapeljivec je danes bil tožen za \$50,000 odškodnine, ker je “preveč govoril.”

Tožbo je vložila Miss Leile B. Campos, ki je tudi mutasta, proti nekemu Glenzonu B. Grizardu. Miss Campos je v tožbi izjavila, da je Grizard bil preveč zgovoren s svojimi prsti. Rekla je, da je najprej preveč govoril z njo, potem pa o njej. Vse, seveda, s prsti. Kot pravi Miss Campos, ji je zapeljivi Grizard dolgo časa dvoril. Gorečimi objubami in ponudbami za ženitev se je končno vdala. Toda takoj za tem je Grizard postal popolnoma drugačen. Začel je “govoriti” z drugimi mutci in jo javno smešil.

Miss Campos se je pritožila, da drugi mutci vedno kažejo s prstom na njo, ko pride v družbo, kjer se nahaja “zgovorni” Grizard.

Število brezposelnih se zvišalo na 50,000

Število brezposelnih v širšem Clevelandu se bo pri koncu tedna verjetno zvišalo na 50,000.

S 1. marcem je število brezposelnih znašalo 37,000, kar je že predstavljalo najvišjo povojno številko. Takrat je na vsakih 1,000 delavcev bilo 59 brezposelnih. Lani jih je bilo na vsakih 1,000 delavcev 51 brezposelnih, v letu 1947 pa 48.

Prva dva tedna v marcu je število brezposelnih stalno naraščalo, toda do konca tedna brez dela nadaljnih tisoč in tisoč delavcev radi “stavke” premogarjev.

Včeraj je samo pri New York Centralu bilo odslovljenih 1,500 delavcev.

Sovjetska zveza zavrgla angleške predloge glede koroških Slovencev

Francoski list o Atlantski zvezi

PARIZ, 15. marca — Urednik časopisa “Combat” Claude Bourdet je v svojem današnjem uvodniku izjavil, da bo predlagana Atlantska zveza zvišala vojno nevarnost.

Bourdet sicer ne zavzema stališča komunistov, da se Zedinjene države pripravljajo na vojno proti Sovjetski zvezi, pač pa skuša dokazati, da bo vojaški pakt sam po sebi ustvaril pogoje, pod katerimi se bo mir nahajal v milosti ali nemilosti ameriškega generalnega štaba ali pa ruskih voditeljev, ki bodo mogoče smatrali, da je vojna nezogibna in iz tega razloga smatrali, da morajo udariti prvi.

“Če bo prišlo do te katastrofe, Atlantski pakt bo obvezal Ruse, da takoj in pod katero koli ceno zavzemajo zapadno Evropo,” pravi Bourdet, ki poudarja tudi, da se je na splošno smatralo, da je zapadna Evropa združena v prijateljstvu za Zedinjene države in sovrastvu proti Sovjetski zvezi. Toda Bourdet opozarja, da velika večina francoskega delavstva in 25 odstotok vseh volilcev sledijo komunističnim voditeljem.

Urednik “Combata” je izjavil, da bi vsaka vojna v Evropi povzročila civilno vojno v Franciji in Italiji in zato bi pomoč s strani teh držav Ameriki bila šibka, če ne popolnoma negativna.

MUTASTI ZAPELJIVEC, KI JE PREVEČ GOVORIL

ATLANTA, 15. marca—Neki mutasti zapeljivec je danes bil tožen za \$50,000 odškodnine, ker je “preveč govoril.”

Tožbo je vložila Miss Leile B. Campos, ki je tudi mutasta, proti nekemu Glenzonu B. Grizardu. Miss Campos je v tožbi izjavila, da je Grizard bil preveč zgovoren s svojimi prsti. Rekla je, da je najprej preveč govoril z njo, potem pa o njej. Vse, seveda, s prsti. Kot pravi Miss Campos, ji je zapeljivi Grizard dolgo časa dvoril. Gorečimi objubami in ponudbami za ženitev se je končno vdala. Toda takoj za tem je Grizard postal popolnoma drugačen. Začel je “govoriti” z drugimi mutci in jo javno smešil.

Miss Campos se je pritožila, da drugi mutci vedno kažejo s prstom na njo, ko pride v družbo, kjer se nahaja “zgovorni” Grizard.

Število brezposelnih se zvišalo na 50,000

Število brezposelnih v širšem Clevelandu se bo pri koncu tedna verjetno zvišalo na 50,000.

S 1. marcem je število brezposelnih znašalo 37,000, kar je že predstavljalo najvišjo povojno številko. Takrat je na vsakih 1,000 delavcev bilo 59 brezposelnih. Lani jih je bilo na vsakih 1,000 delavcev 51 brezposelnih, v letu 1947 pa 48.

Prva dva tedna v marcu je število brezposelnih stalno naraščalo, toda do konca tedna brez dela nadaljnih tisoč in tisoč delavcev radi “stavke” premogarjev.

Včeraj je samo pri New York Centralu bilo odslovljenih 1,500 delavcev.

LONDON, 14. marca—Konferenca zastopnikov zunanjih ministrov štirih velikih sil, ki pripravljajo osnutek mirovne pogodbe za Avstrijo, je ponovno prišla v zastoju, ker je sovjetski zastopnik zavrgel angleški načrt glede koroških Slovencev.

Zastopnik Sovjetske zveze Georgij Zarubin ni hotel sprejeti kot osnovo za pogajanja načrt o detajliranih pravicah za koroške Slovence in ostale narodnostne manjšine v Avstriji, katerega je predlagal angleški zastopnik James Majoribanks. Sovjetski zastopnik je izjavil, da angleški načrt ne vpoštevata želje Slovencev živeti pod Avstrijo in ne upravičene zahteve Jugoslavije. Namesto tega je predlagal, da zastopniki preložijo vprašanje jugoslovanskih zahtev za poznejše diskusije in skušajo rešiti ostala vprašanja, ki so v zvezi z osnutkom mirovne pogodbe.

Zapadni delegati so s svoje strani zavrgli predloge sovjetskega zastopnika. Ameriški zastopnik Samuel Reber je poudaril, da so se zastopniki zunanjih ministrov štirih velikih sil od leta 1947 stali že 133-krat z namenom, da bi ustvarili osnutek mirovne pogodbe. Sovjetske predloge v prid čil za nestvarne.

Reber je skušal izsiliti od sovjetskega delegata predlog glede ureditve glavnih jugoslovanskih zahtev.

Ameriškega zastopnika sta podpirala angleški in francoski. Seja pa se je kot mnoge prejšnje končala brez sklepov.

Glavni vzrok blokade Berlina je vprašanje enotnih bankovcev. Zapadne sile so v svojih sektorjih uvedle svoj denar, sovjetske okupacijske oblasti pa v vzhodnem Berlinu svoj. Odbor šestih malih držav, kateremu je načeloval kubanski delegat dr. Alberto Alvarez, je svoje konference imel v Ženevi, Švici. Danes je pa poslal poročilo, da ni v stanju najti rešitev za to vprašanje.

Glavni vzrok blokade Berlina je vprašanje enotnih bankovcev. Zapadne sile so v svojih sektorjih uvedle svoj denar, sovjetske okupacijske oblasti pa v vzhodnem Berlinu svoj. Odbor šestih malih držav, kateremu je načeloval kubanski delegat dr. Alberto Alvarez, je svoje konference imel v Ženevi, Švici. Danes je pa poslal poročilo, da ni v stanju najti rešitev za to vprašanje.

NAPORI ZA PORAVNAVO V BERLINU PROPADLI

LAKE SUCCESS, N. Y., 15. marca—Odbor Varnostnega sveta Združenih narodov, kateri je imel nalogo, da skuša najti rešitev za tako imenovano “blokado” Berlina, je danes naznanil, da v svojih naporih ni uspel.

Glavni vzrok blokade Berlina je vprašanje enotnih bankovcev. Zapadne sile so v svojih sektorjih uvedle svoj denar, sovjetske okupacijske oblasti pa v vzhodnem Berlinu svoj. Odbor šestih malih držav, kateremu je načeloval kubanski delegat dr. Alberto Alvarez, je svoje konference imel v Ženevi, Švici. Danes je pa poslal poročilo, da ni v stanju najti rešitev za to vprašanje.

FRANCOSKI KOMUNISTI NISO ENAKOPRAVNI

PARIZ, 15. marca — Glavni tajnik francoske Komunistične stranke Jaques Duclos, je danes poslal ministrskemu predsedniku Queuillu ostro protestno noto, ker vlada ni odobrila enakopravno uporabo radio postaja Komunistični stranki, ki je največja politična stranka Francije. Ostale manjše stranke so dobile večje pravice pri uporabi radio postaja za agitacijo v zvezi s pokrajinskimi volitvami, ki bodo 20. marca.

PASTOR STAVIL NA NAPAČNEGA KONJA

WELLINGTON, New Zealand, 15. marca—Neki tukašnji pastor je svojim vernikom svetoval, naj stavijo na nekega konja brez dela nadaljnih tisoč in tisoč delavcev radi “stavke” premogarjev.

Sovjetska zveza bo preklicala pakt z Anglijo?

LONDON, 15. marca—Zapadni diplomati so danes izjavili, da bo Sovjetska zveza verjetno preklicala pogodbo o zavezništvu in sodelovanju z Anglijo in Francijo, takoj ko bo podpisana Atlantska vojaška zveza.

Sovjetski tisk je že posvaril Francijo, da njeno pristopanje Atlantski vojaški zvezi ne bo v soglasju s paktom, ki ga ima s Sovjetsko zvezo. Na podlagi tega svarila zapadni diplomati menijo, da bo sovjetska vlada sprožila vprašanje sporazumov z obema državama, ko bo predlagana Atlantska zveza podpisana. Poleg Zedinjenih držav sta Francija in Anglija glavni sili, ki delujeta za sklenitev novega proti-sovjetskega pakta.

Veruje se, da bodo francoski komunisti pred podpisovanjem sporazuma o Atlantski zvezi priredili masne demonstracije.

Splošna stavka v Italiji radi Atlantske zveze

RIM, 15. marca—Izvršni odbor italijanske Konfederacije dela, ki se nahaja pod vplivom komunistov, je danes začel razmotrivati o splošni stavki, ki naj bi se jo oklicalo v znak protesta proti nameravanemu pristopanju Italije v Atlantsko zvezo.

Policija pa se je medtem pripravila za novi val nemirov in protestov.

ROOSEVELTOV SIN KANDIDAT ZA KONGRES

NEW YORK, 15. marca — Najstarejši sin pokojnega predsednika Roosevelta je danes sprejel kandidaturu za sedež, ki je ostal prazen po smrti kongresnika Sola Blooma.

Franklin D. Roosevelt Jr. je star 35 let in je zelo podoben svojemu očetu. Kot pravijo politični voditelji v 20. kongresnem distriktu, ga bodo podprli Demokrata in Liberalna stranka. Sponsor Rooseveltove kandidature je demokratski distriktni voditelj Robert B. Blaikie.

Governor Dewey še ni določil datum za izredne volitve, na katerih se bo izvolilo naslednika pokojnemu Bloomu.

VAL ZLOČINOV BO V TEM LETU MILEJSI

WASHINGTON, 15. marca — Uradniki FBI upajo, da v tekočem letu ne bo toliko številno zločinov kot jih je bilo lani ali pa v letu 1947.

Direktor FBI J. Edgar Hoover je v svojem nedavnem poročilu povedal, da je lani bilo 1,686,670 večjih kršitev zakona. Vsakih 18.7 sekund se je v deželi pripetil resni zločin.

Po poročilu je v vsakem dnevu preteklega leta bilo umorjenih 36 oseb, 255 pa jih je bilo žrtev napada ali pa posiljevanja.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
 By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
 (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
 For One Year—(Za eno leto) \$8.50
 For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
 (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
 For One Year—(Za eno leto) \$10.00
 For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

OTOK KODIAK SPET V DNEVNIH VESTIH

Do časa ko je Amerika vstopila v drugo svetovno vojno, je malo Američanov sploh vedelo, da obstaja nekje otok po imenu Kodiak. Danes pa je že bolj znan in zadnje čase je ponovno zašel v dnevne vesti, ker si je ameriška mornarica izbrala baš to predelje za enomesečne preiskuse ladij, možta in opreme v slabem vremenu.

Otok sam leži petnajststo milj severozapadno od Seattle-a, Wash., ob zapadnem robu Aljaškega zaliva (Gulf of Alaska.) V dolžino meri blizu sto milj, v širino petdeset; njegovo ozemlje se dviga od s travo in gozdovjem poraščenih oblanih krajev v osrednjo maso ledenomrzlih skalnih vrhov. Najbližje strnjeno ozemlje je dolgi in ozki Aljaški polotok. Na zemljevidu se ta polotok na koncu nekako raztrga v manjše dele, ki se raztezajo daleč proti jugozapadu in so poznani pod imenom Aleutijski otoki (Aleutian Islands.) Važnost tega predelja za našo hemisfero je postala jasna l. 1942, ko so Japonci začasno zasegli otočje Kisku in Attu.

Predelje otoka Kodiaka, kjer so se proti koncu januarja letos pričele mornariške operacije, je poznano po svojem muhastem vremenu—nastajajo namreč tamkaj nagle spremembe, zdaj se razbesni veter z dežjem, takoj nato se že nasmeje sonce, ali pa pritisne mrz. Otok sam leži v območju toplega toka Japonske, pred ledenim Arktikom pa ga varuje Aljaški polotok. Prav radi tega so zime na tem otoku toplejše nego jih poznajo v Bostonu, v Zedinjene državah, ki leži tisoč milj dalje na jugu. Na otoku Kodiak po zimi temperatura malokdaj pade pod 12 stopinj; povprečno se drži pri 30 stopinjah.

Na otoku je najti sledove, ki pričajo, da so se tamkaj pred par tisoč leti naselili primitivni ljudje iz Sibirije. Nekateri trdijo, da so ti naseljenci bili predhodniki, če ne predniki severnoameriških Indijancev. Ruski lovci, ki so lovili divjad za kožuhovino, so dosegli otok l. 1763. V tem času je bil severnoameriški kontinent v stanju konfliktnih ambicij velikih evropskih sil, in omenjeno leto je tudi zaznamovalo veliko spremembo v poziciji ene od teh sil—Francije. Leta 1763 je namreč Francija odstopila Veliki Britaniji vse svoje posesti vzhodno od veletoka Mississippi, izvzemši dva manjša otoka v zalivu reke St. Lawrence, a Španiji je prepustila vse zahtevano ozemlje zapadno od Mississippi. Istočasno so bile na robu spora s svojo materino deželo britanske kolonije ob Atlantski obali—kot vemo iz zgodovine je bil izid tega spora tak, da je trinajstih bivših britanskih kolonij nastala nova dežela pod imenom Zedinjene države Amerike.

Do leta 1791—ko je v Zedinjene države služil svoj prvi termin predsednika nove republike George Washington—so si ruski lovci ustanovili na otoku Kodiak svojo naselbino, ki so ji dali ime Sv. Pavel. Naselje so zgradili na kraju zavarovanem pred vetrovi in kasneje je na tem kraju nastalo tudi pristanišče—naselje je danes poznano pod imenom Kodiak. V tem mestecu stoji najstarejša cerkev v Alaski, ruska pravoslavna cerkev. Tako piše revija National Geographic Society. Menijo, da je mestece Kodiak (prej sv. Pavel) najstarejše nepretrgano obljudeno naselje v Alaski. Za ruskimi lovci so se namreč v njem naselili ribiči, ki so lovili slanike in losose, (herring, salmon.)

Prebivalstvo mesteca Kodiak je štelo l. 1939 le 442 oseb, l. 1940 pa 864, toda imelo je tedaj še pionirski izgled. Po blatnih potih so se podile gosji, prašiči in živina. Čimbolj pa se je večala nujnost vojne obrambe, tembolj je zgubljalo mestece svoj stari lik—iz blatnih poti so napravili ulice, pojavile so se trgovine in lokali, ki so nudili postrežbo vojaštvu nastanjenemu v mornariški bazi oddaljeni šest milj. Prebivalstvo je v tem času nenavadno naraslo, ali od konca vojne sem pa je število prebivalcev spet padlo in zdaj živi v mestecu Kodiaku, istega imena kot otok, kakih tisoč dvesto ljudi.

STREPTOMYCIN BO KMALU NA TRGU

CINCINNATI, O., 15. marca. — Schenley Laboratories, Inc., danes naznanila, da bo kmalu

začela proizvajati znano zdravilo streptomycin v velikih količinah. Zdravilo bo izdelovala tovarna družbe v Lawrenceburgu, Ind., in ga bo razpošiljala po celi deželi.

UREDNIKOVA POŠTA

Dve važni prireditvi

Zadnje mesece je bilo veliko različnih kulturnih in drugih prireditev. Naj ob tej priliki omenim še dve.

Prva bo prihodno nedeljo 20. marca. To bo veliki koncert z igro. Nastopili bodo trije naši priljubljeni pevski zbori in sicer "Slovan," "Jadran" in "Zarja." To vam bo res dosti različnega petja!

Končno bodo nastopili tudi igralci dramskega zbora "Anton Verovšek" s kratko igro.

Vse to se bo vršilo v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Pričetek točno ob 4. uri popoldne.

Po zanimivem programu bo prosta zabava v prizidku. Vse to bo pa stalo samo 75 centov.

Torej, 20. marca bomo šli v Slovenski narodni dom na koncert in igro, kar bo vse šlo za korist "Prosvetne Matice." To je organizacija, ki preskrblja note in različne knjige. Torej, je organizacija, ki je koristna in zato zasluži, da jo podpremo. Poleg tega pa bomo uživali nekaj lepega, če se bomo tega koncerta in igre udeležili ter seveda pomagali organizaciji, katera je v korist vsem nam!

Teden pozneje, to je 27. marca bo pa podružnica št. 48 SANS priredila veliko plesno veselico v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Pričetek bo ob 7.30 uri zvečer.

Igrala bo dobra in priznana orkestra Louisa Trebarja. Vsi tisti, katere srbijo pete, naj jih dobro nabrusijo. Drugi pa se bomo drugače zabavali pri prosti zabavi.

Vsak, ki količjak ve, kaj je podružnica št. 48 SANSa storila za naš narod, se bo temu pozivu odzval. Kajti podružnica je zbrala že tisočake in tisočake v denarju, poleg tega pa v oblekah, obutvi itd. Vse to je bilo poslano našim rojakom in staro domovino, ki so toliko trpeli radi vojnih strahot.

Kot vse podružnice SANSa, tako tudi podružnica št. 48 obstoji od različnih društev in organizacij ter posameznikov. Društveni zastopniki se na vse mogoče načine trudijo, da bi se zbralo dovolj finančnih sredstev za pomoč našim rojakom in za drugo delo, ki je v zvezi s SANSom. Sedaj imamo veliko kampanjo za zbiranje prispevkov in sklad za zdravila streptomycin. Prav v kratkem času je samo naša podružnica nabrala čez \$2,000.

Torej, udeležite se plesne veselice naše podružnice 27. marca v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.!

Anton Jankovich.

Veselica društva "Waterloo Grove"

Društvo Waterloo Grove, št. 110 W. C. priredi v nedeljo večer 20. marca plesno veselico v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Igrala bo izvrstna godba, namreč Johnny Vadnal in njegova orkestra. Za lačne in žejne bo tudi vse dobro preskrbljeno. Na decembrski seji je bilo sklenjeno, da vsaka članica plača eno vstopnico, če se udeležijo ali ne. Torej, ker že plačate vstopnico, je najbolje, da jo tudi porabite in se zabavate skupno z nami.

Obenem tudi naznanjam članicam, da se vrše seje vsako tretjo sredo v mesecu v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Torej, vas še enkrat vabim v imenu našega društva "Waterloo Grove," št. 110, da se udeležite v velikem številu, zlasti še članice tega društva.

U. Branisel, predsednica.

Skupna prireditev pevskih zborov

Cleveland, Ohio—Pevski zbori "Zarja," "Slovan" in "Jadran" ter dramski zbor "Anton Verovšek" bodo imeli skupno prireditev in varietni program v nedeljo 20. marca v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Prične se točno ob 4. uri popoldne. Priredba bo v korist "Prosvetne matice." Zelo potrebno je, da obdržimo to organizacijo med nami in jo podpiramo. Saj je edina prosvetna ustanova, ki nas še vedno zalaga z različno literaturo.

Naš program bo zelo lep in bogat na pevskih točkah. Prvi bo nastopil zbor "Jadran," za njim zbor "Slovan" in potem "Zarja." Zadnji del programa bo podal zbor "Anton Verovšek," ki bo vpriporil veseligrro "Pozabljenost."

Vabimo vse slovensko občinstvo, da se udeleži polnoštevilo. Ne bo vam žal prebiti par ur v veseli družbi. Saj vstopnice stanejo samo 75 centov in dobite jih pri omenjenih pevskih zborih in "Verovškovih."

Po programu bo domača zabava z godbo in sicer bo igral poznani pevec pri "Slovanu," John Grabnar vesele, poskočne polke in zibajoče se valčke. Servirala se bo tudi večerja kot običajno in pa seveda tudi hladna pijača.

Torej na veselo svidenje dne 20. marca popoldne! Za odbor:

Mary L. Bozich.

S pošta

Zopet Mr. Česen o muzeju. Po čem to, čez narodno kulturno delo muzeja? Od kraja bi bili povedali, koliko hočete najemnine in volk bi bil sit in koza cela!

Matija Pogorelec.

(Od Mr. Pogoreleca prejeli dve dopisnici. V "Enakopravnosti" smo priobčili zaidevo gledano z dveh stališč. To je pravično. Muzej je zagovarjan. Treba je vpoštevati mnenje, kakšen naj bo. Op. ured.)

MATIJA GUBEC

Petnajstega februarja 1573 so usmrtili v Zagrebu na Markovem trgu voditelja slovensko-hrvatskega kmečkega upora, Matijo Gubca. Z njegovo smrtjo se je končala ena tistih velikih bitk, ki so jih v preteklosti vodili jugoslovanski narodi za svobodo, neodvisnost in napredek človeštva.

Matija Gubec je pripeljal slovenske in hrvatske kmete v boj za iste cilje, ki so jih zasledovale pariške ljudske množice, ko so rušile leta 1789 Bastiljo in ki jih je zasledovalo srbsko ljudstvo, ko se je leta 1804 uprlo Turkom.

Kje leži globlji vzrok kmečkih uporov, ki so vse od štirinajstega stoletja dalje plamteli močneje ali šibkeje v evropskih pokrajinah in ki so se slednjih razplamteli koncem osemnajstega in začetkom devetnajstega stoletja v velika revolucionarna, vseljidska gibanja za zrušitev fevdalno-absolutistične družbe?

V kmečkih uporih se je izražalo dejstvo, da je fevdalna družba radi razvoja blagovne proizvodnje in procvita mest—nosilcev kulture in napredka, postala ne le odveč, ampak je celo ovirala razvoj, onemogočala kmečkimi množicam, da bi sodelovale z višji svojih proizvodov v menjavni blaga in tako pospeševale nastajanje nove družbene oblike. Fevdalni baroni in grofi so živeli zajedalsko življenje in strmeli po tem, da bi čim bolj izkoriščali materialna bogastva, ki so jih ustvarjala mesta. Zato so vedno bolj neusmiljeno izkoriščali kmete, jemali so jim zemljo, gozdove, travnike

(Dalje na 4. strani)

Lev Milčinski:

DUŠEVNO BOLNI, INSULIN IN ELEKTROŠOK

Kako je mogoče, da večina ljudi na duševno bolnega gleda povsem drugače kot na telesno bolnega, vedno z odtokom strahu ali pa lahnega posmeha? Ali se v tem kažejo še ostanki zmot in predsodkov preteklih stoletij?

V preteklosti se je namreč družba nad duševno bolnim v svoji nevednosti in praznovanju večkrat težko pregrešila.

V starem veku in še daleč v srednji vek je veljal duševno bolni za "obsedenega" — hudobni duh da se je vselil vanj in sedaj počne s človekom svoje vragolije. Zagovarjali so take "obsedenec" in z raznimi ceremonijami izganjali duhove iz njih.

Leta 1484 je papež Inocenc VIII. izdal bulo, ki sta mu jo bila navdahnila dva nemška meniha, sloviti "Malleus maleficarum", ki opozarja na kugo čarovništva, ki da se je razpasla po Evropi. Obenem je ta akt že vseboval navodila, kako se vodi preiskava proti čarovnicam, in priporoča razna mučilna sredstva, ki zmorejo čarovnico razvezati jezik, da bo priznala, kako se je spečala s hudičem, kako je urekla tega ali onega in podobno. V neštevilnih procesih, ki so tej buli sledili in se ponavljali še v 18. stoletju, je bilo v Evropi pod obtožbo, da so povezani s hudičem, mučenih in sežganih na grmadi ogromno število ljudi. To omenjam zato, ker je med temi žrtvami bilo gotovo mnogo duševno bolnih, ki so pač s svojimi blodnjami ali čudnim vedenjem opozorili okolico nase. Marsikateri zapisnik, sestavljen pri zaslišanju "čarovnice", podaja tipično sliko duševno bolnega.

Polagoma so se pričeli oglašati posamezni prosvetljeni ljudje: Ne z obsedenecem, z bolnikom imate opravka! Zdravit ga je treba pa ne zagovarjati, žegnati in mučiti! Sprejemati so začeli nekatere duševno bolne v bolnice. Uroda neozdravljivo bolnih pa je ostala slejkoprej žalostna: Zapirali so jih v stolpe ali v posebne kletke ob mestnih vratih, ob praznikih so jih pa kazali publiko v razvedrilo. V nesnagi svojih celic so ginevali bolniki kot živali.

"Norišnice" so ostale še po letu 1800 iste — nič boljše od zapora. Pač pa so ljudje pričeli premišljevat, kako bi "norfca" spet privedli do zdravega razuma. Na osnovi učenih spekulacij so izdelali metode "zdravljenja", ki niso bile drugo kot trpinčenje bolnika. Bolnika so sistematično pretepali, ga pustili nepričakovano pasti v ledeno mrzlo vodo, spuščali so kače in miši nadenj, pričakujoč, da bodo s temi močnimi vtisi dosegli nekaj preobrat v bolnikovem miselju. Za nemirne so si izmislili razne duhovite priprave: vrtljak, na katerem so ga sukali toliko časa, da je začel bruhati, tesne krste, v kateri se bolnik niti giniti ni mogel. Obešali so bolnike z razprtimi rokami, jih vezali, jim natikali verige in podč več. Takim terapevtskim metodam primerni so bili tudi strežniki, ki jim je bilo poverjeno čuvanje bolnikov: le krepke pesti in držnost so zahtevali od njih. Pomilosteni zločinci so bili pač najprimernejši za to službo.

Kakšen je bil položaj duševno bolnega v tistih časih, nazorno priča naslednja kitica iz pesmi, ki jo je napisal A. S. Puškin okoli leta 1833:

se vse ko kuge ga boji,
 A sira in groza: kdor zblazni,
 za njim zapre se dver.

Tam na verige je pripet,
 in skoz rešetko zlobni svet
 ga draži kakor zver.

(Poslovenil Mile Klopčič)

Dvema zdravnikoma gre za sluga, da sta tako ravnanje z bolniki obsodila in pokazala, da tak postopek bolnika nikakor

ne pomiri, ampak le še bolj razburi.

Bilo je v času francoske revolucije, ko je Philippe Pinel nastopil službo v bolnici, kjer so vladale razmere, kot smo jih opisali zgoraj. Številni bolniki so bili uklenjeni v verige že leta dolgo. Le s težavo od tedanje oblasti Pinel izposloval dovoljenje, da bolnikom verige odstrani. Kot kronike opisujejo ta dogodek, je bil efekt presenetljiv. Neki angleški častnik n. pr. je bil pred 40 leti v napadu besnosti ubil stražarja. Uklenili so ga, zaprli v celico in nihče se mu poslej ni več upal približati. Pinel mu je na presenečenje vse okolice snel verige. Dve leti nato je častnik lahko zapustil bolnišnico.

Drugi zdravnik je bil John Connolly, ki je leta 1830 na mah odpravil v svoji bolnišnici za duševne bolezni vsa nasilna sredstva, ker je uvidel, da se z njimi doseže le nasprotno od tega, kar so od njih pričakovali. Čeprav se je ta njegov princip še mnogo kršil, je vendar zbudil živahno gibanje za odpravo nasilnih sredstev v duševnih bolnišnicah, ne samo v Angliji, ampak tudi na kontinentu.

Ko so začeli iskati nova pota, kako bi vplivali na duševno bolnega, da bi se pomiril, otresele svojih razvad in blodenj, so menili psihiatri, da je v ta namen najbolj primerno, da se bolnik izolira in da se na ta način čim bolj odtegne vsem zunanjim dražljajem. Zavodi, zgrajeni v tej dobi, imajo veliko število celic, v katerih so bili bolniki ločeni drug od drugega. Pokazalo se je pa ravno nasprotno od tega, kar so pričakovali od takih ukrepov: bolniki so svoje asocijalne navade le še bolj razvili.

Opustili so torej ta način in začeli bolnike nameščati v skupnih sobah, ravnali so pa z njimi kot s telesno bolnimi — pustili so jih brezdelno ležati v poste-

ljah. Tudi tak način ni izpolnil pričakovanj.

Sele leta 1924 je Nemeec Simon pokazal, kakšno važnost ima delo za duševno bolnega. V svojem zavodu je začel akcijo, da se vsak bolnik na tak ali drugačen način koristno zaposli. Uspehi, ki jih je ta delovna terapija imela, so dali pobudo zavodom po vsem svetu, da so začeli s podobno akcijo.

Če prideš dandanes v zavod, ki je po teh načelih urejen, se čudiš. Nobenih "prisilnih jopičev" ni potreba, ne zamreženih postelj, niti rešetk na oknih — pa vendar so bolniki mirnejši. Z druge strani pa ne vidiš več tistih človeških senc, tako tiptičnih za stare "norišnice", ki uro za uro, dan za dnem tihe prečepo v svojem kotu, vedno v isti pozi, kot da zunanji svet zanje ne obstoji. Življenje se je vrnilo v zavod. Bolniki so zaposleni: ta dela na ekonomiji, drugi pospravljajo spalnice, pomaga v kuhinji, se bavi s kakim ročnim delom. Pa tudi razvedrila ne primanjkuje: bolniki imajo svoj kulturni krožek ali pa gledališko skupino, tiskajo svoj list, imajo svojo godbo, nogometno moštvo itd.

Sila, ki jo predstavljata delovna terapija v zdravilju duševno bolnih, gotovo še ni do kraja izčrpana. Prav v dosledni organizaciji vseh bolnikov in osebja v enoten, trden kolektiv, da bo bolnik imel v njem točno odredeno mesto in nalogo, je verjetno iskati še močnih rezerv.

Dolgo časa je čakalo nase odkritje, da je duševno bolnemu — kot nam vsem in še bolj — potrebno dvoje: družba in delo. Najvišje in najplemenitejše duševne sposobnosti je posameznik razvil lahko le kot sestavni del družbe in družba mu je potrebna, da te sposobnosti ohrani in dalje razvije. Delo — nesebično delo za skupnost —

(Dalje na 3. strani)

SEZNAM PRISPEVKOV V SKLAD ZA ZDRAVILA ZA SLOVENIJO

SPREJETIH V DOBI OD	
24. JANUARJA DO 28. FEBRUARJA 1949.	
Frances in Joseph Omerza, Berwyn, Ill.	\$ 10.00
Dorothy Omerza-Dix in mož, Berwyn, Ill.	5.00
Slamnikarice pri Empire Hat Co., Chicago, Ill. (izročila Mary Cajhen, poslal John Turk)	32.00
La Salle, Ill: Društvo št. 98 SNPJ \$25.00, Frank J. Brudar \$10.00, Thomas Krajc \$5.00, Anton Piletic st. \$2.00, Mary Dolanc \$1.00, (poslal Leo Zevnik) skupaj	43.00
Podružnica št. 24 SANS, Virden, Ill: Frank Hersich \$5.00, Mary Kavčič \$1.35, po \$1.00: John Befcar, John Erjavec, John Sluga, Frank Kuhar, Frank Stempihar in Maggie Stempihar, (poslal Frank Hersich) skupaj	12.35
Pueblo, Colo.: Podružnica št. 109 SANS, \$100.00—društvo št. 21, SNPJ \$25.00—, Neimenovan \$5.00, skupaj	130.00
Detroit, Mich: Detroitška federacija SNPJ društev Ženski odsek SND (John R. St), Detroit, Mich.	25.00
Andrew Sprogar, Elizabeth, N. J.	5.00
Bridgeport, O.: Podružnica št. 33 SANS \$10.00—, društvo št. 13 SNPJ \$25.00—, Louis Bergant \$1.00—, skupaj	36.00
Cleveland Ohio: Slovenski Delavski Dom, (Collinwood)	1,000.00
Ženski odsek Slov. delavskega doma (Collinwood) Cleveland, Ohio	500.00
Podružnica št. 48 SANS, Cleveland, Ohio	100.00
Družina Frank Prevec, Girard, Ohio, (v spomin pokojnemu John J. Benedeku, Salem, Ohio)	5.00
Power Point, Ohio: Po \$2.00—: Math Tušek in Mrs. Steve Chuck	4.00
Društvo št. 3 SNPJ, Johnstown Pa.	25.00
Društvo št. 87 SNPJ, Herminie, Pa.	10.00
Mary F. Prasnkar, Harwick, Pa. (Prostovoljni prispevki zbrani na prireditvi 23. jan. 1949, v Pittsburghu, Pa.)	173.00
	\$2,165.35

Vsem darovalcem in nabiralcem iskrena hvala!
MIRKO G. KUKEL, gl. tajnik SANSa

DUŠEVNO BOLNI, INSULIN IN ELEKTROŠOK

(Nadaljevanje z 2. strani)

je pa prav tista sila, ki posameznika z družbo povezuje.

Družba vrača duševno bolnemu, kar mu je v preteklosti odvzela. Pravcata borba se bje za to, da se vrne bolniku spet njegovo človeško dostojanstvo, ki ga je bil oropan zaradi predsodkov in praznovanja. V tej borbi ne zastavljajo svoje sile le zdravniki-psihiatři, ki osvetljujejo duševno bolezen kot takoj odkrivajo mehazime duševnega delovanja ter našemu razumevanju približujejo, kar doživlja duševno bolni. Tudi med laiki so ljudje, ki so s svojimi napori zmanjšali prepad med duševno bolnim in "normalnim". Clifford Beers je bil navaden bančni uradnik. Leta 1905 je duševno zbolel in kot bolnik prebil dve leti po različnih ameriških zavodih, osamljen in razdvojen v svojih blodnjah, nerazumevan od zdravnikov in osebah, včasih celo izpostavljen raznim grobostim. Po dveh letih

še se je Beers izkopal iz svoje težke bolezni. V knjigi "A Mind That Finds Itself" ("Duša, ki je našla samo sebe") je razkril vse, kar je doživljal v teh časih. Nič mu ni ušlo iz spomina. Z bridkostjo opisuje krivice in surovosti — žal prestevilne — ki jih je moral prestati od "normalnih" ljudi. Hvalno se pa spominja tudi — dokaj pičlih — prisrčnih besed in majhnih uslug, ki mu jih je ta ali oni privoščil. Ena misel se vleče skozi knjigo, misel, ki je vodila tudi Pinela: "Kaj duševno bolni predvsem potrebuje? Dobra tovariša."

Se nekaj je treba povedati. Psihiatrična služba je bila pred vojno gotovo najbolj urejena v Nemčiji. V Nemčiji je zrasla ideja "delovne terapije". Najznamenitejši psihiatři so bili Nemci. Ali ni huda ironija, da se je prav v Nemčiji začelo pod hitlerjevskim režimom sistematično iztrebljanje duševno bolnih kot družbi škodljivega bala-

sta? In tisti tisoči duševno bolnih, ki so v okupiranih deželah med vojno pomrli, natrpani v nezdravih prostorih, od stradanja in jetike — ker sta prostor in hrana pač bila potrebna za "važnejše" svrhe? Šele ko je ustvarjena družba, ki nobenega svojega člana v težkih trenutkih ne zavrže, je podan prvi pogoj za izboljšanje položaja duševno bolnega.

Že v prejšnjem letniku "Proteusa" smo omenili, da se danes s pridom uporabljajo razne metode "aktivnega" zdravljenja, in opisali gotovo najbolj drzno, da ne rečemo brutalno metodo, prefrontalno lobotomijo. Obstajata pa še dve metodi že starejše ga datuma; insulinsko zdravljenje in zdravljenje s šoki, ki sta nekoliko bolj mili, čeprav še vedno predstavljata težak poseg za človeški organizem.

Insulin je hormon, ki ga izločajo posebne celice trebušne slinavke v kri in je vazežen pri presnavljanju sladkorja. Ljudje

s sladkorno boleznijo imajo premalo insulina. Izhajajoč iz domneve, da utegnejo biti duševne bolezni povzročene po motnjah v presnavljanju so začeli dajati insulin tudi duševno bolnim, vendar previdno, v običajnih majhnih dozah. Previdno, pravilno, ker se namreč zgodi, da človek, ki dobi po neprevidnosti preveliko dozo insulina, pade v tako imenovano hipoglikemijsko koma: najprej se začne potiti, vročina ga kuha, lačen je, zaspan postane, zadrema in končno preide to spanje v težko nezavest, bolnik prične hropiti, dobi krče in, če se nič ne podzame, lahko tudi umre. Podzvati pa ni treba drugega kot dovesti takemu bolniku dovolj sladkorja, bodisi v raztopini po cevi skozi požiralnik v želodec — kajti nezavestni ne požira — bodisi v obliki injekcij v žilo. V kratkem času se nato bolnik spet zbudi in zave. Opazili so pa, da je prav po taki nezaželjeni komplikaciji, ko je zaradi prevelike doze insulina padel v koma, pokazal duševno bolni izboljšanje svojega stanja: nemirni se je unesel, topi se je razgibal, glasovi, ki so tretjega mučili, so izginili. Dunajski zdravnik Sakel je sklenil to izkušnjo praktično izrabiti. Duševno bolnega je hote z visoko dozo insulina spravil v koma, ga pustil v tej globoki nezavesti po celo uro in ga šele potem zbudil s sladkorjem. Ponavljal je to pri posameznem bolniku po 30 do 60krat, dan za dnem, le en dan v tednu mu je dal, da si je odpočil.

In res je imel Sakel razveseljive uspehe. Bila je to prva metoda zdravljenja, ki je začela odganjati brezupje, ki se je držalo dolga leta bolezni, ki smo jo omenili v eni lanskih števil — shicofrenije.

V čem pa obstoji druga metoda — zdravljenje s šoki?

O epilepsiji ali božjastosti so čitatelji gotovo že slišali. To je, na kratko povedano, bolezen, katere glavni znak so napadi, ki se v bolj ali manj rednih presledkih ponavljajo: človek nenadoma obstane, iztisne presunljiv krik iz grla in v tem že pade nezavesten po tleh, ves tog postane za nekaj trenutkov, nato mu pa ude prično stresati koči, sapa mu zastane, v obraz pomodri in zabuhne, pene mu gredo iz ust, včasih krvave, ker se pogosto ugrizne v jezik. Ti krči trajajo kako minuto, nato se poležejo, bolnik začne spet dihati, se polagoma zave, mogoče je še nekaj časa zmeden, nato pa zaspi, da se čez kake pol ure zbudi, izmučen, sicer pa tak, kot je bil pred napadom. Vtis, ki ga božjastni napad naredi na opazovalca, je zares težak, včasih naravnost grozen. Za bolnika sam po sebi napad vendar ne predstavlja posebne nevarnosti, v kolikor se v napadu slučajno ne poškoduje.

To je bilo potrebno omeniti za uvod. Madžarski zdravnik Meduna je namreč opazil tole: prvič, da se sila redko zgodi, da bi v ožjem sorodstvu shicofrenika

kdo imel epilepsijo ter obratno, in drugič, če shicofrenik o priliki le dobi epileptični napad, da se mu duševno stanje nepričakovano izboljša.

Naslednja misel je bila: če se potemtakem epilepsija in shicofrenija nekako izključujeta, torej poskusimo shicofrenijo zdraviti z epileptičnimi napadi. Ali je pa mogoče te napade hote izzvati? Odgovor je pritrdilen. Obstoji namreč kemijski preparat metrazil in druge slične spojine — kardiazol, tetrazol in dr., ki se v zdravstvu uporabljajo kot poživilo krvnega obtoka. Če isto sredstvo v veliki količini hitro vbrizgamo človeku v žilo, dobi napad, ki je docela podoban epileptičnemu.

Tako se je začelo zdravljenje s šoki. Bolniku se na omenjeni način izzove vrsta epileptičnih napadov v presledkih po nekaj dni, vsega deset pa tudi več.

Pokazalo se je, da ne samo shicofrenija, temveč tudi druge duševne bolezni na to zdravljenje ugodno reagirajo; tako na primer tako imenovana depresivna psihoza. Efekt je tu včasih naravnost dramatičen. Pred dnevi še potr bolnik, zamišljen in tih, nedostopen za pogovor, ves zatopljen v svoje skrbi, ki ga gonijo v obup, zavračajoč hrano, češ da je — grešnik — ni vreden, je po dveh ali treh injekcijah spet veder, zgovoren in optimistično razpoložen.

Epileptični napad je pa mogoče izzvati tudi še na drug način. Že pred 70 leti je bilo znano, da električno draženje možgan v motorni regiji, torej v vijugi, kjer so gibalni centri, sproži epileptični napad. Leta 1937 je Italijan Cerletti to izkušnjo praktično uporabil, namreč z istim smotrom, kot je bilo uvedeno zdravljenje z injekcijami metrazola. Seveda ni direktno vzdrazil možganske skorje, ampak je spustil tok skozi elektrodi, ki ju je položil na senci. Ta postopek zahteva vsekakor posebno pripravo, s katero se električni sunek pravilno odmeri. Premočan sunek je lahko smrten, preslaboten pa ne dovede do napada.

Zdravljenje z elektrošoki, kakor se ta postopek na kratko imenuje, je prvi način skoraj docela izpodrinil. Postopek je hitrejši, bolj ekonomski in, kar je najvažnejše, za bolnika tudi manj mučen: Pri elektrošoku bolnik v trenutku izgubi zavest in, ko se prebudi, niti ne ve, kaj se je zgodilo z njim. Pri metrazolskem šoku pa pred samim napadom bolnika preleti neki smrtni strah — zdaj me bo konec! — dojem, ki mu tudi po napadu še ne izgine iz spomina.

Vsekakor imata insulinsko zdravljenje in zdravljenje s šoki svoje nevarnosti. Pri prvem se zgodi n. pr., čeprav sila porredko, da bolnika iz globoke nezavesti ni več mogoče zbuditi. Pri drugem se včasih pripeti — tudi v tisoč primerih po enkrat — da si v napadu bolnik zlomi ce; nekateri bolniki tožijo, kako roko ali stre hrbtenično vretenjnim je spomin po elektrošokih

opešal — to se pa redoma v nekaj mesecih popravi.

Bistveno pa te komplikacije niso mogle zmanjšati vrednosti tega aktivnega zdravljenja. Vkljub ugovarjanju mnogih konservativnejših zdravnikov, ki se jim je tako zdravljenje zdelo bolj primerno za konja kot za človeka, se je ta način zdravljenja duševnih bolezni že vsepovsod udomačil. Zdravniki, ki delajo v večjih psihiatričnih zavodih, najlažje ocenijo vrednost terapije. Nekateri bolniki, ki so poprej dolga leta ostajali v zavodu, se danes že po dveh, treh mesecih lahko odpustijo domov.

Zanimivo pa je to, da pravzaprav še danes ne vemo, kakšne

organske spremembe so podlaga ozdravljenju. Zadevne teorije so sedaj le še spekulativnega značaja.

Ž gori navedenim pa vrsta medikamentoznih in fizikalnih metod zdravljenja v psihiatriji še ni izčrpana, le da druge po svoji uspešnosti do sedaj omenjenih ne dosegajo. Omenimo naj samo zdravljenje progresivne paralize z malarijo, ali pa metodo trajnega spanja.

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:

JOHN RENKO
1016 E. 76th St.
UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:

JOHN STEBLAJ
775 East 236 St.
REDWOOD 4457

Za newburško okrožje:

FRANK RENKO
11101 Revere Ave.
DIAMOND 8029

ZAVAROVALNINO

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.
preskrbi
Janko N. Rogelj
6208 SCHADE AVE.
Pokličite:
ENDicott 0718

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St. HE 2730

LOOK WHO'S TAKING A CRUISE!

"That's me in 1958. I know I'll have the money because I'm planting my dollars right now in U. S. Security Loan Bonds."

"In 10 years my bonds will pay off \$4 for every \$3. And that's fine return from a crop which is not affected by weather, flood or bad times."

"I know Don will be ready for college before you can say 'North Meadow!' I'm earmarking some of my Savings Bonds to send him to school in style."

"I'm looking forward to the new barn I'll be able to build when my bonds fall due. And Mary will get her modern kitchen."

"Some day I'll sail past the Statue of Liberty. And I'll feel proud that while I was helping myself I was also helping to keep America strong."

BUY

U.S. SECURITY BONDS

"AMERICA'S SECURITY IS YOUR SECURITY"

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

BRANISLAV NUŠIČ: IZBRANE ČRTICE

DILETANTSKA PREDSTAVA

(Nadaljevanje)
Vsi govore drug za drugim, govore hitro, govore v en mah, govore, govore, govore. Raztreseno jih gledam, njih podobe se mi začno mešati pred očmi, prelivajo se druga v drugo in zdajci ne vidim nič drugega kakor ena sama velika usta, ki venomer govore, ali še boljše, gramofonsko trobento, ki mi para ušesa.

re rokujejo z menoj in samo še na pragu sobe čujem glas tiste male:
"Torej, kakor ste rekli, čez petnajst dni!"
Te besede so mi razločno povedale, da sem ne samo privolil, marveč že tudi določil rok, v katerem bom igro napisal.
II.
Kolo ljubezni
In ko je tako, kaj mi je preostalo, kakor da se sprijaznim z usodo in zagriznem v pero. Se-

del sem in najprej napisal vse želje, ki so mi po odhodu deputacije venomer brnele v ušesih. Ko sem se zbral, mi je bilo očitno, da so delitanti—osem gospodov in osem gospodičen—v resnici samo osmero zaljubljenih parov. Na taki podlagi sem izdelal naslednji načrt igre.

Advokat Janko Selaković ljubi Milico, mlado in lepo hčer trgovca Sretenovića. Toda Milica ljubi Boža Jakovljevića, podpornika, ljubi ga z vsem žarom svoje mlade duše.

Ampak podpornik Boža Jakovljević ljubi učiteljico Stano, ki je resda siromašno dekle, toda lepo brenka na citre; je zala in nenavadno mila.

Najsi učiteljica Stana lepo brenka na citre, ne ljubi podpornika Jakovljevića, marveč z vsem žarom svoje duše ljubi poštarja Dimitrijevića.

Toda poštar Dimitrijević se ne zmeni za ljubezen učiteljice Stane, marveč iskreno in vdano ljubi gospodično Jelko, telegrafistko.

Telegrafistka Jelka pa ne gleda na svojo službo in na službeno razmerje ne ljubi poštarja Dimitrijevića, marveč je brezumno zaljubljena v lekarnarja Rista.

Lekarnar Rista pa ljubi Maro, hčer upokojenega Tome.

A Mara, hči upokojenega Tome, ljubi profesorja Milorada.

Tale profesor Milorad pa ljubi tisto prvo, se pravi, Milico, mlado in lepo hčer trgovca Sretenovića.

Tako je zaokroženo celotno kolo in zaradi tega sem igro naslovil "Kolo ljubezni" ter jo takole izpeljal:

V prvih štirih dejanjih izpoveduje drug drugemu ljubezen. Ker pa je osmero ljubezni, jih ni mogoče izpovedati v štirih dejanjih, ker bi pripadlo kar po dvoje ljubezni na eno samo dejanje in to je hudo nerodno, ker pač hoče vsakdo na samem izpovedati ljubezen. Zato sem prva štiri dejanja razdelil tako, da ima vsako dejanje po dve iz-

prembe. Vsaka izprememba mora kajpada predstavljati kaj drugega: vrt, park, sobo, ulico, plesišče, podrt plot in sploh vse primerne kraje, koder se izpoveduje ljubezen.

V petem dejanju pa se vsi zberou in zdajci pride do spopada. V tem dejanju postane očitno, kako je vsa reč zapletena in da je ni moči na noben način razvozljati.

Prvi mah sem mislil, naj bi drug drugega pobili z vzklikom: "Če ne moreš biti moja, tudi drugega ne boš!" (Ali pa: "Če ne moreš biti moj, te tudi drugega ne bo imela!") Toda to bi bilo hudo nevsučno, ker je bila čitalnica, kjer so nameravali diletanti prirediti igro, prav majhna in na odru ne bi bilo dovolj prostora, kar za osem mrtvih in bi morale

temu in onemu viseti noge med občinstvom. Da bi jih pa vse skul paj pustil žive, bi bilo še manj primerno, ker se ta reč ni dala razvozljati. Naposled sem se za tekel k najboljši preprosti rešitvi vseh zadev, kakor se to pogostokrat zgodi v žaloigrah. Na koncu petega dejanja naj se zbere vseh šestnajst oseb, brez slehernega povoda naj se primejo za roke, zapoje kakšno pesem in —zavesa naglo pade.

Lejte, tako izdelano igro pod donečim naslovom "Kolo ljubezni" sem izročil gospodičnami in gospodu, ko so me čez petnajst dni spet obiskali. Bili so čez vse zadovoljni s snovjo kakor tudi s podrobnostmi v igri. In so igro takoj prepisali, vloge razdelili in pričeli z vajami.

(Dalje prihodnje)

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

TRETJA KNJIGA

(Nadaljevanje)

— Ko se bojišča odmaknejo, bomo tudi sejali, — je Grigorij poskušal pogovoriti taščo.

Ali ta je gonila svojo, se še celo nekaj držala na Grigorija in navsezadnje nabrala trepetajoče ustne v šobico.

— Nu, kajpak, nemara si še stari, ampak volja te ni, da bi nam pomagal . . .

— No, že velja! Vutri pojdem svoje sejati, pa vam bom obsejal kaki dve desetini. Za vas bo tudi to zadosti . . . Kaj pa ded Grišaka, je živ?

— Bog ti povrni, dobrotnik! — se je vzradostila moledujoča Lukinična. — Pri tej priči bom naročila Gripaški, naj odpelje seme . . . Ded, praviš? Kar noče in noče ga Bog pobrati. Živ je, ali kakor da se mu je po glavi malo zasuknilo. Takole ti presesti noč in dan skoz in skoz in prebira sveto pismo. Drugo pot ti spet govori in govori, a vse tako nerazumljivo, v cerkvenem jeziku . . . Malo k njemu bi pogledal. V čumnati je.

Natalji je po polnem licu zdrknila solzica.

Skozi solzo se je nasmehnila in rekla:

— Prejle sem bila pri njem, pa mi pravi. "Hčerka visokonosna! Počemu pa te ni nič naokoli? Kmalu bom umrl, dušica . . . Zate, za vnučko bom, ko se preselim v večnost, pri Bogu besedico zastavim. V zemljo bi rad, Nataljuška . . . Zemlja me kliče vase. Čas je!"

Grigorij je odšel v čumnato. Vonj po kadilu, pesni in gnilobi, duh po starem, nesnažnem človeku mu je gosto zaudaril v nos. Ded Grišaka je sedel na klopi pri peči še zmeraj v tisti vojaški sivi uniformi z rdečimi vrvcami na vratniku. Široke hlače je imel skrbno zakrpane, volnene nogavice zašite. Brigo za deda je prevzela nase doraščajoča Gripaška in ta je začela paziti nanj z isto zvestobo in ljubeznijo kakor nekdanj Natalja, ko je bila še dekle.

Ded Grišaka je držal na koleh sveto pismo. Izpod naočnikov v pozelenem bakrenem okviru se je ozrl v Grigorija in odprl belozoba usta v nasme:

— Vojščak? Živ in zdrav? Te je Gospod ohranil pred nevarno kroglo. No, hvala Bogu. Sedi.

— Kaj pa kaj zdravje, dedek?

— Kaj?

DELO

Punch Press Operatorji
IZURJENI V STAVBINSKEM
DELU
PLAČA OD URE
Atlas Car & Mfg. Co.
1140 IVANHOE RD.

RAZNO

KUPI SE

KROMATIČNE HARMONIKE,
ITALIJANSKEGA IZDELKA,
120 BASOV.
Pokličite
HE 5311

PRENAVLJANE POPRAVLJANJE DOMOV

Vsakovrstno delo izvrstno izvršeno
Cene zmerne
Nobeno delo preveliko—
nobeno delo premajhno
32-letna izkušnja
Gradimo nove hiše
**GENERAL
CONSTRUCTION CO.**
4831 Broadway VU 3-0810

— Kako je, z zdravjem, pravim.

— Čudak! Prava beseda, čudak! Kakšno pa naj bo zdravje v mojih letih? Saj grem vendar že proti sto. Res, proti sto . . . Minilo je, da sam ne vem kdaj. Zdi se mi, kakor da sem še včeraj hodil, s temno grivo, mlad in krepek. Zdaj pa sem se prebudil in glej jo, sama preljudba nadložnost . . . Življenje je šinilo mimo kakor poletna ploha in ni ga več . . . Život me nič več prav ne uboga. Krsta je že nekaj let pripravljena v kašči, ali Gospod je, vse kaže, pozabil name. Že nekaj kratov sem ga, grešnik, prosil in molil: "Obrni, Gospod, milostni pogled na hlapca svojega Grigorija! Jaz sem zemlja v nadlego in ona meni . . ."

— Ne bo še te kraj, ded. Zob imaš še polna usta, glej.

— Kaj?

— Še veliko zob imaš!

— Zob, praviš? Vidiš budalo!

— se je razhudil ded Grišaka.

— Nič nikar ne misli, da boš z zobmi pridržal dušo, kadar se ji bo zazdelo oditi iz telesa . . .

— Ti pa se kar vojskuješ, nemarnež?

— Vojskujem.

— Naš Mitjuška na begu tudi, glej, hudo okuša, pa kako grenko — do solz.

— Okuša.

— No, saj ti ravno pravim.

Ampak počemu se pa dajate? Sami ne veste tega! Vse se godi po božji volji. Kaj je našega Mirona pognalo v smrt? To, da se je dvignil zoper Boga in je ljudje hujskal zoper oblast. Vsaka oblast pa je od Boga. Pa najsi je tudi antikristova, jo je vendar Bog dal. Jaz sem mu bil že dostikrat pravil: "Miron! Nikar ne šuntaj kozake, ne podpihuj jih zoper oblast, ne pehaj v greh!" On pa meni: "Nak, očka, ne prenesem! Treba se je upirati, tole oblast prekucniti, na beraško palico nas spravi. Živeli smo kakor ljudje, zdaj pa smo

NAPRODAJ

HIŠA "RANCH" TIP A

6904 DELORA AVE.,
južno od Ridge Rd., Brooklyn Village, brez kleti, 3 spalnice, \$9,600. Veterani plačajo takoj \$1,000, ostalo po \$59 mesečno; ne-veterani pa \$2,000 in \$53 mesečno. Se hitro prodajajo, le še nekaj. Se kmalu lahko vselite.

MERRICK-KLEIST REALTY CO.
ED 3733
Člani Home Builders' Ass'n

PRODA SE

1/2-tonski Pick-up truck, Chevrolet 1948 De Luxe.
Malo rabljen ter se prodaja zelo poceni.
Pokličite
KE 5152

HIŠE—DOBRI NAKUPI

6 sob za eno družino, s trgovskim prostorom spredaj; klet, fornez na premost. Na 15602 Calcutta Ave. \$7,300

6 sob za eno družino, klet, fornez na plin, garaža, vse v dobrem stanju. Na 15424 Grovewood Ave. \$12,700

7 sob za eno družino, spalnica soba, spodaj, fornez na plin, 2 garaži, vse v dobrem stanju. Na 15506 Parkgrove Ave. \$12,500

12 sob za dve družini, 5-5 sob, ognjišče, fornez na premost, prostorne sobe. Blizu E. 140 St. in Lake Shore Blvd. \$12,500

6 krasnih prostornih sob za eno družino, ognjišče, solčna soba, letna spalnica, fornez na vodo in plin. 2 garaži, vse v najboljšem stanju. Na 17718 Grovewood Ave. \$15,600

Trgovsko poslojpe s 3 stanovanji, mesnica in grocerija. Se vse prodaja po nizki ceni.

Za pojasnila pokličite
JOHN ROZANCE
ali **CHAS. SCHAEFER**
LAKELAND REALTY CO.
15604 WATERLOO RD. KE 6681

kakor menihi." Nu, pa mu res ni dalo miru. Kdor z mečem ravna, bo z mečem poravnal in be konec vzela. Resnično. Ljudje čenčajo, kakor da ti, Griška, z generalskimi zvezdami hodiš okoli in imaš divizijo pod seboj. Ali je res ali ne?

— Res.

— Si čez divizijo?

— Nu, čez divizijo.

— Kje pa imaš epoleto?

— Zavrgli smo jih.

— E, Bog vas nima rad! Zavrgli! Kakšen general pa si po-
tlej, kaj? Črt te lopni! Prejšnje čase so ti bili generali — kar veselje jih je bilo pogledati: renjeni, trebušni, mastiti! Ti pa praviš . . . Če je tako, fej — potlej je bolje nič! Samo ljubi oguljeni plašček imaš na sebi, ves okacan, pa nimaš ne težkih epolet ne belih trakov na prsih. Le uši, jeli, imaš polne šive.

Grigorij se je zakrohotal. Toda ded Grišaka je raztogoteno nadaljeval:

— Le nič se ne reži, grdože! Ljudi v smrt goniš, zoper oblast si se dvignil. Velik greh delaš, zato le nič nikar česnov ne kaži! Kaj? . . . Nu, saj ravno to je tisto. Navzlic vsemu vas bodo ugnali: z vami vred pa še nas.

Bog — ta vam kaže svojo pot. Ali ne govori o naših žalostnih časih svete bukve? Caj, le poslušaj, ti bom precej prebral, kaj piše prerok Jeremija . . .

Starec je z rumenim prstom zalatal po rumenih straneh svetega pisma; postavil je zlog za zlogom in začel mudljivo brati:

(Dalje prihodnjč)

V "Enakopravnosti" dobite
jedno sveže dnevne novice o
dogodkih po svetu in doma!

MATIJA GUBEC

(Nadaljevanje z 2. strani)

ke, nalagali so jim nove davke in dajatve itd.

Tako so zoževali temelj kmečkih gospodarstev prav tedaj, ko je razvoj blagovne proizvodnje že omogočal prodajo viškov proizvodov kmečkega gospodarstva.

Kmetje so se uprli novim oblikam izkoriščanja, šli so v boj za "stare pravice," ki so jim v bolj razviti blagovni proizvodnji omogočale hitrejši razvoj in hitrejši napredek. Geslo za "stara pravdo" je pomenilo torej klic v boj za napredek in za višje oblike družbenega življenja.

Kmečki upori niso bili objektivno napredni le zato, ker so z množičnimi oboroženimi akcijami pretresali temelje preživele družbene ureditve, napredna težnja se je brcalila tudi v zavesti kmetov. Zahteve kmetov so se ujemale z naprednimi težnjami tistih časov: odprava fevdalnih dajatve, svoboda trgovine, enakost vseh ljudi. Na temelju enakosti so kmetje zahtevali meščanske enakost. Tako je Friedrich Engels v svoji knjigi "Kmečka vojna v Nemčiji" označil posebno obliko, v kateri se je izražala zakobinska demokratičnost upornih kmetov.

S to demokratično vsebino, ki je tipična za vsa kmečka kibanja tistih časov, pe prepojena tudi borba kmečkega voditelja Matije Gubca.

Poleg svoje splošne demokratičnosti in hrvaških kmetov tične vsebine je bila borba sloproti fevdalnim zatiralcem in izkoriščevalcem globoko nacionalna. Glavni predstavniki fevdalnega razreda so bili v Sloveniji

in na Hrvaškem nemški in madžarski plemiči, ki so si v slovenskih pokrajinah vzpostavili tujo državno oblast in teptali vsako klico nacionalne samostojnosti Hrvatov in Slovencev. Pri tem so se naslanjali na domače fevdalce, ki so s svojo surovostjo in zavratnostjo pokazali, da so bili dostojni predhodniki današnjih hrvaških in slovenskih izdajalcev.

Uporni kmetje so pod Gubčevim vodstvom visoko dvignili zastavo jugoslovanskega bratstva. Sodobniki, ki so pisali o veliki em slovensko-hrvaškem kmečkem uporu, so pisali, da so kmetje strmeli po enotni upravi vseh slovenskih pokrajin.

Borci za demokracijo, za socialne in nacionalne pravice dveh bratskih jugoslovanskih narodov, ki so se uprli leta 1573 v zagorskih in posavskih vaseh, so se z golimi rokami, sekirami in kosami borili proti dobro oboroženim nemško-madžarskim vitezom, cesarskim "landsknehtom" in domačim izdajalcem. Borili so se hrabro in vztrajno, vendar je njihovi vojski, vojski malih kmečkih posestnikov, manjkala enotna organizacija, manjkala jim je ona družbena sila, ki bi lahko osredotočenim naporom fevdalne reakcije postavila nasproti osredotočene napore vseh protifevdalnih slojev slovenskega in hrvaškega ljudstva.

Združenim tujim in domačim sovražnikom kmečkega ljudstva je uspelo leta 1573 zadušiti kmečki upor, ni pa jim uspelo zadušiti Gubčevega duha, duha boja za "stara pravdo." Kmečke množice so bile še naprej zatirane in izkoriščane, padale so v vedno večjo bedo in revščino. Fevdalnemu izkoriščanju delovnega ljudstva so se pridružile nove oblike, toda iz uničenih

kmetov, ki so jih pregnali iz rodne grude, je rasla in se razvijala nova družbena sila, industrijski proletariat, najnaprednejši razred v zgodovini, ki je postal predstraža vseh tlačanih in zatiranih, ki je zbral okrog sebe najširše kmečke množice zatiranih narodov.

Pripovedka iz hrvaškega Zagorja pripoveduje, da Matija Gubec ni umrl, ampak da ga je požrla gora. V notranjosti gore sedi Gubec za kamnito mizo s svojimi vojščaki, siva brada se mu ovija okrog mize. V slovenski pravljici se je posebnost Matije Gubca zlila s kraljem Matjažem, ki s svojo vojsko spi pod goro Peco in čaka dneva, ko se bo rodil junak, ki bo potegnil iz nožnice težki meč, ki visi na stenici. Ko bo potegnil meč iz nožnice, se bo kralj Matjaž zbudil iz svojega spanja in bo peljal svojo vojsko v zadnji boj za osvobodjenje naroda.

V teh pripovedkah se zrcali zavest premaganih kmetov, da sami ne bodo mogli premagati sovražnikov ljudstva. Zrcali se

Podr. št. 5 Slovenske moške zveze

Uradniki za l. 1949

Predsednik John Sever
Podpredsednik Joe Ponikvar
Tajnik-blagajnik Tony Krampel,
1003 E. 66 Pl., Tel.: EN 5408.
Zapisnikar Frank Kuhar

Nadzorni odbor: Frank Kuhar,
Andy Campa in Louis Erste.
Zastopniki za Federacijo SMZ:
Frank Cesnik, Tony Krampel,
Louis Erste in Matt Zaman.

Seje se vršijo vsako 3. soboto v mesecu, soba št. 4 Slov. nar. doma na St. Clair Ave., ob 8. zvečer. Tajnik pobira asesment vsakega 25. v mesecu v SND.

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. — HE 3028

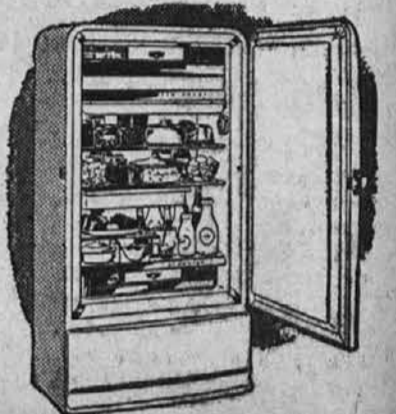
SOUND SYSTEM INDOOR—OUTDOOR

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov
Tubes, Radios, Rec. Players
Vse delo jamčeno

**Zakrajsek Funeral
Home, Inc.**
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

**New
Deluxe
Frigidaire
with bigger
Super-freezer
chest
HERE NOW!**

\$319.75 Model shown DJ-9
Other models 7 and 11 cu. ft. from \$279.75

It's new in design and dependability! Actually 9 1/2 cu. ft. food storage space in nearly the same kitchen area as a "7". Famous Meter-Miser mechanism... Exclusive Quickcube-Trays... Full-width, glass-topped Hydrator... Sliding basket shelf for small packages and eggs. Many others you should see.

Liberal terms—Trade-ins

Mi vam damo popust v gotovini mesto Eagle znamk.

Lahka mesečna odplačila.

**NORWOOD APPLIANCE
& FURNITURE**
6202 ST. CLAIR AVENUE
JOHN SUŠNIK

See? It's easy!

A lot of people intend very seriously to start buying U. S. Savings Bonds.

They're convinced it's a sound thing to do, but somehow they never seem to get over that last little hurdle—the dotted line.

This is too bad. Because once you've signed on the dotted line, it's all automatic.

The Bonds are bought for you—month after month: They mount up fast. And in just 10 years, you get \$4 back for every \$3 you put in.

Why not clear that last little hurdle today? Sign up for the Bond-A-Month Plan at your bank!

America's Security Is Your Security

ENAKOPRAVNOST

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti